

чоловіків і жінок рівноправно займати посади як у керівних, так і в інших органах ООН¹⁵.

У Четвертій комісії, яка складалась з двох комітетів №1 – міжнародний суд та №2 – юридичні проблеми, українську делегацію представляв П.С. Погребняк. У 20 засіданнях Першого комітету було розроблено новий Статут міжнародного суду, де перемогла точка зору радянських делегатів.

Особисто П.С. Погребняку довелося виступати від імені делегації УРСР у Першому комітеті Четвертої комісії з підтримкою пропозиції про вибір суддів Радою Безпеки, критикуючи водночас делегата Коста-Ріки, який висував вимогу про вибір суддів тільки однією Асамблеєю. Відстоювана Петром Степановичем Погребняком точка зору з приводу даного питання отримала більшість голосів¹⁶.

25 червня 1945 р. делегати в останній раз зібралися на пленарне засідання в залі Оперного театру в Сан-Франциско. Головуючий – лорд Галіфакс – подав зібранню остаточний проект Статуту.

Наступного дня в Будинку ветеранів у Сан-Франциско Статут ООН був підписаний учасниками конференції, а 24 жовтня того ж року, після його ратифікації і передачі на зберігання ратифікаційних грамот 5 великими державами і більшістю інших держав – учасників ООН, Статут набув сили. Щорічно цей день відзначається як День Об'єднаних Націй¹⁷.

Отже, народи миролюбних держав, затверджуючи Статут ООН, вважали, що саме цей документ стане фундаментом збереження миру і вся практична діяльність ООН сприятиме досягненню тих життєво важливих цілей, які були закладені у Статуті: підтриманню міжнародного миру і безпеки, розвитку дружніх відносин між націями, здійсненню міжнародного співробітництва.

Наступні роки стали випробуванням життєздатності ООН, вони підтвердили, що принципи, на яких побудована ООН, є благодійною основою для плідного співробітництва миролюбних народів у рамках ООН.

У свою чергу долучення української делегації до розробки Статуту засвідчувало не тільки високу активність представників УРСР в процесі обговорення основних положень головного документа ООН, а й підтверджувало вміння вносити пропозиції, до яких дослуховувалася світова спільнота, що було своєрідним показником визнання УРСР на міжнародній арені.

¹ Борисов К.Г. Международные организации. История, создания, структура и деятельность Организации Объединенных Наций / К.Г. Борисов. – М.: Университет дружбы народов им. Патриса Лумумбы, 1967. – 115 с.

² Крилов С.Б. История создания Организации Объединенных Наций / С.Б. Крылов. – М.: Изд-во ИМО, 1960. – 342 с.

³ Морозов Г.И. Организация Объединенных Наций / Г.И. Морозов. – М.: Изд-во Института международных отношений, 1960. – 189 с.

⁴ Ефимов Г.К. Устав ООН – инструмент мира / Г.К. Ефимов. – К.: Наука, 1986. – 136 с.

⁵ Віднянський С.В. Україна в Організації Об'єднаних Націй: 60 років участі у розв'язанні найважливіших міжнародних проблем / С.В. Віднянський, А.Ю. Мартинов. – К.: Генеза, 2006. – 240 с.

⁶ Галузевий Державний Архів МЗС України (далі – ГДА МЗС України), ф.10, оп.19, спр.2, арк. 13.

⁷ Там само, арк. 17.

⁸ ГДА МЗС України, ф.10, оп.19, спр.2, арк. 10.

⁹ ГДА МЗС України, ф.10, оп.19, спр.2, арк. 7.

¹⁰ Там само, арк. 9.

¹¹ Там само, арк. 15.

¹² Там само.

¹³ Там само, оп.2, спр.3, арк. 128.

¹⁴ Там само, арк.70.

¹⁵ Там само, оп.2, спр.3, арк. 120.

¹⁶ Там само, оп.19, спр.2, арк.19.

¹⁷ Там само, арк. 19.

УДК 327(477:474.5):008

© Семен Хорошенко
(Чернівці)

УКРАЇНСЬКО-ЛИТОВСЬКЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ КУЛЬТУРИ

Статтю присвячено аналізу українсько-литовських взаємин у сфері культур, як одній зі стратегічних напрямів двосторонніх відносин. Показано основні напрями культурної взаємодії.

Ключові слова: Україна, Литовська Республіка, культура, освіта.

С.Хорошенко

Украинско-литовское сотрудничество в сфере культуры

Статья посвящена анализу украинско-литовских отношений в сфере культуры как одном из стратегических направлений двусторонних отношений. Показаны основные направления культурного взаимодействия.

Ключевые слова: Украина, Литовская Республика, культура, образование.

S.Khoroshenyuk

Ukraine-Lithuanian Cooperation in Sphere of Culture

The article is dedicated to the analysis of the Ukrainian-Lithuanian relations in the sphere of culture as one

of the strategic directions of bilateral relations. The basic directions of cultural interaction are shown.

Keywords: *Ukraine, Lithuania, culture and education.*

Архітектура двосторонніх українсько-литовських відносин будується не тільки на високому державному рівні, а й шляхом розвитку діалогу між політичними партіями і угрупованнями, зв'язків між профспілковими, культурними, молодіжними і спортивними організаціями, стосунків між містами-побратимами, а також окремими громадянами України і Литви. Хоча варто зазначити, що брак коштів значно стримує контакти саме в гуманітарній галузі між двома країнами.

Державна національна політика Литви враховує інтереси представників національних меншин і зацікавлена в тому, щоб усі національні меншини психологічно відчували себе захищеними. Унеможливлення загрози насильницької асиміляції, в свою чергу, є передумовою стабільності в литовському суспільстві. Основним напрямом роботи Громади українців Литви є культурно-просвітницька діяльність, відродження і забезпечення національної самобутності населення Литви українського походження.

Українці – четверта за чисельністю національна меншина у Литві, де живе близько 22,5 тисяч українців, які становлять 0,65 відсотка всіх жителів країни¹. Після відновлення незалежності майже всі українці взяли громадянство Литовської Республіки, а близько 7 тисяч виїхали на батьківщину.

У Києві 4 серпня 1993 р. підписано Угоду між Урядом Литовської Республіки й Урядом України про співробітництво у сфері освіти, науки та культури, а 19 березня 2002 р. у Вільнюсі підписано Угоду між Міністерством освіти і науки Литовської Республіки та Міністерством освіти і науки України про співробітництво у сфері освіти й науки. Крім цього, 27 вересня 2003 р. в Ялті підписали Регламент роботи робочої групи зі співробітництва у сфері наукових досліджень Міністерства освіти і науки Литовської Республіки та Міністерства освіти і науки України при Міжурядовій литовсько-українській комісії з торгово-економічного і науково-технічного співробітництва. Дещо пізніше, 21 червня 2004 р. у Вільнюсі робоча група вирішила розпочати створення програми наукових досліджень, визначила принципи фінансування та відбору наукових проектів. Пріоритетні напрями двостороннього співробітництва між Литовською Республікою та Україною в ділянці наукових досліджень підтверджено у Вільнюсі 19 червня 2006 р.

Варто зазначити, що й деякі вищі школи Литви вже підписали договори про співробітництво з

аналогічними інституціями в Україні. Згадаємо Шяуляйський університет, який 30 вересня 2004 р. підтвердив договір про співпрацю, підписаний 17 серпня 2004 р. із Василянським інститутом філософсько-богословських студій ім. митрополита Йосифа Вельямина Рутського в Брюховичах. Ще через півроку, тобто 5 травня 2005 р., Шяуляйський університет підписав договір про співпрацю із Львівським національним університетом (ЛНУ) імені Івана Франка².

В. Литвин, тодішній голова Верховної Ради України, підтримав таку ініціативу та висловив готовність до спільного об'єднання зусиль. Він повідомив, що матиме розмову з науковцями Національної академії наук України з тим, щоб перевести в практичну площину цю добру ідею. «Маємо визначити перелік досліджень, які будуть цікаві обом сторонам», – сказав керівник українського парламенту. На його думку, найперше це можуть бути історичний і мовний аспекти³.

В Литві існує 19 організацій українців, у тому числі шість громад українців з осередками в містах Вільнюс, Вісагінас, Йонава, Каунас, Клайпеда. У містах Вісагінасі, Йонаві, Клайпеді діють недільні школи. При громадах або самостійно працюють українські музичні колективи: «Просвіта» (м. Клайпеда), «Смерічка» (м. Каунас), «Калина» (м. Вісагінас), родинний ансамбль «Світлиця» (м. Вільнюс), у Клайпеді працює Музей України. Українці беруть активну участь у культурному житті Литви, тим більше, що музичний рівень їхніх художніх колективів оцінюється високо⁴.

Суспільно активна українська громада об'єднується в організації, висловлюється за створення демократичного й відкритого громадянського суспільства. За заслуги у відновленні й зміцненні незалежності Литовської держави двадцять українців, що проживають у Литві, нагороджені медалями на згадку про події 13 січня 1991 р. (День захисників свободи) й один українець – орденом Великого князя Литовського Гядимінаса⁵.

Серед українців Литви 21,9% мають вищу освіту, 28,7% – середню спеціальну, 30,5% – середню, 12,9% – незакінчену середню, 4,5% – початкову. За рівнем освіченості серед національних меншин Литви українці посідають друге місце після євреїв⁶.

Українсько-литовські товариства у Литві мають давню традицію. Литовсько-українське товариство було створене в Каунасі у 1927 р. і проіснувало до 1940 р. У роботі цього товариства, головою якого був литовський професор М. Біржішка, брали участь також українські інтелігенти Ю. Минів, П. Форостяний та інші. У жовтні 1933 р. у Каунасі була зареєстрована Українська національна громада Литви (що фактично є попередником сучасної Громади), проте проіснувала вона лише чотири роки. На початку 1934 р. в Каунасі

було також засноване Культурно-просвітницьке товариство українців у Литві. Народний рух за перебудову у Литві 1980-х рр. спричинився до появи на її території національних громад. Однією з перших була створена українська громада.

Ідея створення українського товариства в Литві виникла восени 1988 р. Його організаторами були Василь Капкан та студент Вільнюського університету, молодий поет Микола Станович. Відділення товариства діють у Вільнюсі, Вісагінасі, Йонаві й Клайпеді. Майже всім відділенням держава надала приміщення, де організуються різні культурні й суспільні заходи, зустрічі, концерти, літературні вечори⁷.

Українці Литви об'єднуються за віковими групами, за інтересами, молодь збирається в релігійному центрі Св. Йосафата у Вільнюсі, у Клайпеді є дитяча секція «Рушничок», діють Союз українських жінок, професійне товариство українських медиків⁸.

З квітня 1989 р. до березня 1994 р. виходив друкований інформаційний бюлетень Громади українців Литви «Пролісок», відповідальним за випуск якого був Юрій Паньків. З березня 1994 р. по січень 1995 р. чотири рази на місяць у газеті «Ехо Литви» російською мовою друкувалася українська сторінка, що звалася «Українська світлиця». Готувала та редагувала її Людмила Зайцевська.

Національне радіо й телебачення Литви один раз у тиждень транслює 10-хвилинну телевізійну програму «Трембіта» українською мовою. Друга програма литовського радіо два рази на місяць транслює радіопередачі українською мовою. Також українською мовою виходять передачі на регіональних телебаченнях Йонави й Вісагінаса⁹.

Департамент національних меншин і вихідців з Литви при уряді Литовської Республіки з 1995 року щорічно виділяє кошти для діяльності українських громадських організацій у Литві. В 1996 році департамент підготував і випустив видання «Українці в Литві» на литовській, українській та англійській мовах¹⁰.

Значна робота проведена сторонами щодо поглиблення співробітництва на регіональному рівні та у сфері підтримки демократії і верховенства права, а також у частині дослідження спільної історичної спадщини та вшанування пам'яті жертв тоталітарних режимів.

Варто би окремо відзначити успішну роботу відкритих у 2007 р. у Львові та Донецьку філіалів литовського Центру досліджень європейської інтеграції. Заслугове уваги українсько-литовська взаємодія з питань вшанування пам'яті жертв тоталітарних режимів, зокрема Голодомору 1932-1933 рр. в Україні та примусових депортацій населення¹¹.

Національне відродження в Литві спонукало до відродження національної свідомості також тих

литовців, що жили за її межами. Одинадцять березня 1990 р. біля литовського триколіорового прапора святкувалося і в Києві. А вже 15 травня відбулися установчі збори Київського товариства литовської культури. Відтоді й розпочалася організована діяльність, мета якої – підтримувати й розвивати національні особливості литовців в Україні.

Литовська громада в Україні відзначається певною згуртованістю і високим рівнем національної свідомості, який значно зріс за останні роки. Основною метою своєї діяльності литовські організації в Україні вважають відродження та збереження національної культури і підтримку тісних зв'язків зі своєю історичною батьківщиною.

В Україні литовці живуть в усіх 25-ти областях, тому й литовська діяльність не могла обмежитися тільки Києвом. 15 травня 1992 року відбувся з'їзд литовців України, під час якого було прийняте рішення створити Товариство литовців України (ТЛУ). Влітку того ж року Товариство литовців України було прийняте до світової литовської родини – до Світової спільноти литовців.

Литовська мова, культура, звичаї вивчаються у недільних школах, які створені у Львові, Запоріжжі та Києві. Литовські товариства постійно відзначають важливі для литовського і українського народів ювілеї, самодіяльні колективи беруть участь у концертах фольклорних колективів, фестивалів тощо. Продовжує активно працювати створене у Києві ще у 1990 р. Товариство литовської культури ім. Майроніса. Товариство було назване іменем Майроніса – поета, найвідомішого литовця, який навчався у Київському університеті.

На жаль, тільки близько 50 литовців, які проживають в Україні, своєю рідною мовою вважають литовську. Тому створення школи з навчання литовської мови було одним з найважливіших питань того часу. 14 жовтня 1990 р. було відкрито недільну литовську школу¹².

1992 р. відбувся з'їзд литовців України. Після його проведення були створені товариства литовців у Львові і Запоріжжі. Після цього «львівські» литовці вирішили створити своє товариство, для чого було обрано ініціативну групу для підготовки загальних зборів товариства. Такі загальні збори відбулися 27 грудня 1992 р. Першим головою товариства обраний Вітаутас Нарушевічус, товариство назване красивим ім'ям богині Медейни, яка опікується деревами і лісами. Коріння товариства – у Литві, а стовбур і гілля – в Україні. 9 вересня 1993 р. товариство литовців України «Медейна» у Львові офіційно зареєстровано в обласному відділі юстиції м. Львова¹³.

У перші роки свого існування товариство розташовувалося в середній школі № 58. З 1996 р. воно за допомогою Народного Руху України розміщу-

ється в Центрі творчості дітей та юнацтва Галичини. Нині членами товариства є близько 140 чоловік, не враховуючи дітей до 16 років. За ці роки 9 сімей повернулось у Литву, однак чисельність товариства з кожним роком зростає. Тільки в 2001 р. товариство поповнилось 17 новими членами.

З 1993 р. при товаристві діє литовська недільна школа або школа літуаністики. Завідувачка литовської недільної школи – вихованка Вільнюського університету Маріна Троценко викладає литовську мову та народознавство; Вітаутас Нарушевічус – історію і культуру Литви; Вітаутас Вайтекаускас – географію Литви.

У 2001–2002 рр. школа започаткувала цикл творчих робіт, щоб ознайомити громадськість м. Львова з творчістю відомого у світі литовського художника та композитора М.К. Чюрльоніса. 22 вересня 2001 р. литовське товариство у Львові відзначило 126-річчя від дня народження генія; йому присвятили творчий вечір в органному залі костелу св. Марії Магдалени. Твори М.К. Чюрльоніса виконував відомий музикант Віталій Півнов. А 24 лютого 2002 р. до Дня незалежності Литви литовська школа та театр «Крила» Центру творчості дітей та юнацтва Галичини (реж. Мирошніченко) представили громадськості міста виставу про Мікалоюса Чюрльоніса «М.К.Ч. Діва Пречиста» на поезію перекладача Дмитра Чередниченка. Планується переглянути документальні та художні фільми про М.К. Чюрльоніса (переклад на українську мову М. Троценко)¹⁴.

З 2007 р. при школі діє дитячий фолклорний ансамбль «Гінтарелай» («Бурштиночки»). Маленькі учні цього року вперше почали танцювати литовські народні танці та співати пісні. Школа підтримує зв'язки з Литвою. Педагогам регулярно надається можливість проходження курсів удосконалення у Вільнюському університеті. Учні школи влітку відпочивають у таборах на березі Балтійського моря. А литовська школа організувала міжнародний табір для дітей та молоді литовського походження з України в Карпатах. Викладачі литовської мови, литовських народних танців були запрошені з Литви, а викладачі музики та ткацтва – з України. Всім сподобалось. Наступного року влаштовано табір у Карпатах разом зі студентами та викладачами з Шяуляйського університету. У товаристві діє фолклорний ансамбль для дорослих «Вілія». 31 травня – 2 червня 2002 р. фолклорний ансамбль брав активну участь у підготовці й проведенні першого фестивалю національних культур, що проходив у Палаці культури ім. Г. Хоткевича м. Львова. Ансамбль є учасником багатьох концертів та фестивалів, що проходили і в Україні.

8-9 червня 2002 р. в Києві відбувся V фестиваль пісні й танцю литовців України. Фестиваль зібрав

учасників усіх литовських товариств України, в т. ч. і зі Львова. На фестиваль до Києва прибула державна делегація Литовської Республіки, яку очолив Генеральний директор Департаменту національних меншин та діаспори Литви при уряді Литовської Республіки Антанас Петраускас. 17-18 травня 2008 р. XI фестиваль пісні та танцю литовців проходив у Львові в Центрі творчості дітей та юнацтва Галичини (директор Олег Кузик).

З жовтня 1998 р. при товаристві діє молодіжна організація «Балтія». Голова цієї організації – Віталій Семен. Молодіжна організація випускає газету «Пожюріс» («Погляд»). При організації існують естрадні гурти «Гінтарас» та «Рітмас», що виконують литовські естрадні й фольклорні пісні та представляють литовське товариство в різних концертах і фестивалях міста Львова та в Україні. Знаменною подією в житті товариства був приїзд у Львів 6 листопада 1998 р. і зустріч з членами товариства Президента Литви Валдаса Адамкуса.

З 1999 р. у Львові існує почесне консульство Литовської Республіки у Львівській області (почесний консул – Віталій Антонов).

У товаристві готуються та проводяться різні народні та національні свята Литви – Каледос (Різдво), Велікос (Великдень), Ужгавенес (Масниця), День незалежності Литви, зустрічі з відомими людьми з Литви та України.

Крім цього, з 1994 р. в Києві діє хор «Вільгіс» («Надія»), який у 1994, 1998 та 2003 рр. брав участь у святі пісні литовців світу у Литві¹⁵.

З метою активізації діяльності литовських товариств і створення нових товариств у регіонах, організації нових колективів художньої самодіяльності у 1998 р. у Києві відбувся перший фестиваль пісні і танцю литовців України. З того часу вже відбулось вісім таких фестивалів, які проходили не тільки в Києві, а й у Львові, Вінниці, Донецьку, Запоріжжі.

23 лютого 2011 р. в Молодіжному залі Київського будинку вчителя відбувся мистецький вечір «Поєднались Німан із Дніпром» за підтримки Посольства Республіки Литва в Україні. Поштовхом до цієї події стали кілька причин. Товариству імені Майроніса виповнилось 20 років, нещодавно київські литовці разом з усією Литвою відзначили День відновлення державності і їх запросив на свій черговий захід Клуб «Співуча родина» Будинку вчителя.

Нині Товариство імені Майроніса об'єднує близько 200 учасників. Воно отримало постійну «прописку» в столичній загальноосвітній школі № 147. Тут упорядковано кімнату-музей, в якій учні отримують знання про історію, культуру й національні традиції дружньої Литви¹⁶.

Отже, підсумовуючи вищезазначене, потрібно констатувати, що на сьогодні назріла потреба

у відкритті кафедр українознавства та балтійських студій у провідних університетах обох країн; створенні спільних авторських колективів з підготовки та видання навчально-методичної літератури і словників; вивченні можливостей встановлення квоти обмінів студентською молоддю для навчання у вузах України та Литовської Республіки за пріоритетними спеціальностями обох держав з виділенням державних стипендій, а також на компенсаційній основі; обміні досвідом здійснення ліцензування, атестації та акредитації навчальних закладів, а також досвідом роботи в галузі підготовки спеціалістів для зарубіжних країн.

Об'єктивні реалії вимагають, щоб Україна і Литва здобули максимальну вигоду від поглиблення двостороннього гуманітарного та культурного співробітництва, зокрема і на регіональному рівні, навчилися жити і співпрацювати із сусідами. Це є аксіомою в процесі приєднання наших країн до сім'ї європейських народів.

¹ Симонян Р. Страны Балтии в Евросоюзе // Вопросы экономики. – 2006. – № 11. – С. 118.

² Василяускенс А. «Відомості литовсько-українського товариства»: внесок до литовської культури /А. Василяускенс // Вісник Львів. ун-ту. – Серія книгознавство. – Львів, 2007. – Вип. 2. – С. 95.

³ Литвин В: «Важливо підтримати та зберегти парламентаризм на належному рівні» [Електронний ресурс] // Голос України. 09.10.2010.. – Режим доступу: <http://www.golos.com.ua/Article.aspx?id=197411>

⁴ Українська діаспора Литви. Мости дружби. Україна – Литва 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://who-is-who.com.ua/bookmarket/mostilitva2006/4/23.html>

⁵ Українсько-литовські відносини у сфері культури та освіти [Електронний ресурс] // Мости дружби. Україна – Литва. – Режим доступу: <http://who-is-who.com.ua/book/mostilitva2006.html>

⁶ Зайцевська Л. Громада українців Литви. – С. 262.

⁷ Там само. – С. 261.

⁸ Волкова Н. Литовская демократия: Перегрузка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://politikhall.com/?page=filing&a_id=254

⁹ Зайцевська Л. Громада українців Литви. – С. 260.

¹⁰ Спілка громадських організацій «Громада литовців України» // Мости дружби. Україна – Литва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://who-is-who.com.ua/book/mostilitva2006.html>

¹¹ Виступ Міністра закордонних справ України П.О.Порошенка щодо стану реалізації Дорожньої карти розвитку стратегічного партнерства між Україною та Литвою на 2009-2010 рр., співпраці у питаннях європейської та євроатлантичної інтеграції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mfa.gov.ua/mfa/ua/publication/content/37355.htm>

¹² Спілка громадських організацій «Громада литовців України». Мости дружби. Україна – Литва 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://who-is-who.com.ua/bookmarket/mostilitva2006/4/24/3.html>

¹³ Історія товариства литовців «Медейна» у Львові [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://community.livejournal.com/lietuviai_ua/5834.html.

¹⁴ Там само.

¹⁵ Спілка громадських організацій «Громада литовців України». Мости дружби. Україна – Литва 2006 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://who-is-who.com.ua/bookmarket/mostilitva2006/4/24/3.html>

¹⁶ Цушко С. Дорога крізь відстані й час [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uljs.org/index.php?option=com_content&view=article&id=252%3A2011-03-10-12-01-53&catid=1%3Alatest-news&Itemid=78&lang=uk

УДК 94:341.222(477:438)«1945»

© Andrzej Wawryniuk
(Cheim)

KSZTAŁTOWANIE SIĘ GRANICY UKRAIŃSKO-POLSKIEJ, JAKO JEDEN Z ELEMENTÓW USTROJU EUROPY PO II WOJNIE ŚWIATOWEJ

Розвиток українсько-польського кордону, як частини системи Європи після Другої світової війни

У статті автор обговорює прийняття політичних рішень трьох великих держав колишнього Радянського Союзу, Сполучених Штатів Америки та Великобританії. Тимчасовий масштаб торгівлі дітьми охоплює період з 1941 (Сікорський Майський) по 1945 (Потсдамська конференція), які мають вирішальне значення для розвитку українсько-польського кордону і був частиною системи тодішньої Європи, що розвивалася.

Ключові слова: Тегеран, Ялта, Потсдам, Велика Трійка, Польща, Україна, кордон, договір.

А. Ваврынюк.

Развитие украинско-польской границы, как части системы Европы после Второй мировой войны

В статье автор обсуждает принятие политических решений трех великих держав бывшего Советского Союза, Соединенных Штатов Америки и Великобритании. Временный масштаб торговли детьми охватывает период с 1941 (Сикорский Майский) по 1945 (Потсдамская конференция), которые имеют решающее значение для развития украинско-польской границы и был частью развивающейся системы бывшей Европы.

Ключевые слова: Тегеран, Ялта, Потсдам, Большая Тройка, Польша, Украина, граница, договор.